

Čís. 11131.

Popřel-li správce konkursní podstaty nárok úpadcova zaměstnance na oddělené uspokojení jeho pensijních požitků z úpadcova pensijního fondu jakožto zvláštní podstaty, má úpadcův zaměstnanec právní zájem (§ 228 c. ř. s.) na tom, by jeho nárok na oddělené uspokojení byl co nejdříve na jisto postaven.

Pokud vzhledem ke stanovám spolku (společenstva s r. neobm.) jest pensijní fond spolku zvláštní podstatou ve smyslu § 48 (1) konk. ř., z níž příslušel zaměstnancům nárok na oddělené uspokojení jejich pensijních požitků.

Povolil-li správní výbor spolku jeho zaměstnanci drahotní přídavek, jenž při pozdějších valných hromadách spolku při zkoumání bilancí nebyl nikdy pozastaven, bylo usnesení správního výboru valnou hromadou schváleno (§ 863 obč. zák.), a to nejen pro minulost, nýbrž i pro budoucnost.

(Rozh. ze dne 31. října 1931, Rv I 687/31.)

Žalobci, pokladníku spolku S., společenstva s r. neobm., bylo při odchodu do výslužby valnou hromadou vyměřeno výslužné 4.200 Kč ročně. Správním výborem spolku byl napotom žalobci povolen a s vědomím a se souhlasem valných hromad vyplácen 100% drahotní přídavek k výslužnému. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na správci úpadkové podstaty spolku, by byl uznán povinným uznati, že žalobci přísluší proti úpadkové podstatě jako oddělný nárok kapitalizované výslužné i s drahotním přídavkem ze jmění pensijního po případě rezervního fondu spolku. Žalovaný namítl mimo jiné započtením vzájemnou pohledávku na vrácení vyplaceného drahotního přídavku, jež prý byl žalobci vyplacen neprávem. Procesní soud prvního stáda uznal podle žaloby, mimo jiné z těchto důvodů: Soud vzal za prokázáno stanovami spolku ze dne 24. září 1925, že podle jich § 51 jest pensijní fond spolku k tomu určen, by byly z jeho výnosu vypláceny pensijní nároky, výchovné, příspěvky, podpory úředníkům u spolku definitivně zaměstnaným, jich vdovám a sirotkům, a že, když a pokud tyto pensijní nároky atd. z ročního výtěžku pensijního fondu nemohou býti uspokojeny, jest je krýti ohledně úředníka spolku, jenž má za sebou služební dobu nejméně třicetiletou, z výtěžku účetního roku a, nestačí-li ani tento výtěžek k úhradě, z rezervního fondu nebo z jiného jmění spolku. Soud vzal dále za prokázáno ustanovením § 53 stanov, že bylo jmění pensijního fondu spolku spravováno odděleně od ostatního jmění a že bylo též odděleně spravováno a že pensijní fond jako takový jest jen potud součástí jmění spolkového, pokud není vyčerpán závazky pensijními a nároky váznoucími na něm při zrušení, likvidaci nebo konkursu spolku. Z toho vyplývá, že žalobce, jenž, jakž nesporno, má za sebou služební dobu nejméně třicetiletou, má nárok žádati pensii a drahotní přídavek nejprve ze jmění pensijního fondu a, poněvadž není jisto, zda stačí jmění pensijního fondu k uhrazení jeho

pense s drahotným přídavkem, pakli by jmění pensijního fondu nestačilo, z rezervního fondu spolku, o nějž jde, a že proto nemohla býti žaloba podána na pensijní fond, nýbrž na stranu žalovanou, an pensijní fond není právnickou osobou, avšak jeho jmění se odděleně spravuje a může býti podle § 51 stanov žalobcem k uhrazení jeho nároku požadováno nejprve toto jmění jako zvláštní podstata a teprve, kdyby tato podstata nestačila, může býti požadována úhrada z rezervního fondu. Soud jest toho názoru, že žalobci přísluší oddělné právo na jmění pensijního fondu spolku, po případě na jeho rezervním fondu, ve smyslu § 48 konk. řádu, neboť z § 53 stanov jest zřejmo, že jmění pensijního fondu bylo spravováno odděleně od ostatního jmění a že pensijní fond jako takový jest jen potud součástí spolkového jmění, pokud není vyčerpán závazky pensijními a nároky, jež tu jsou při konkursu spolku. An pensijní fond jest menší, než žalobní nárok, není pensijní fond součástí spolkového jmění, nýbrž zvláštní podstatou. Poněvadž jest žaloba, o niž jde, jen žalobou určovací, nikoli žalobou o plnění, nemusel se soud zabývati otázkou, zda a kolik jmění má pensijní fond a jak jest jmění to uloženo, neboť jest nesporno, že jest tu nějaké jmění pensijního fondu, ana žalovaná strana tvrdí, že pensijní fond má vklad u spolku. V dalším odůvodnil první soud vyhovění žalobě i co do rezervního fondu. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalovaného potud, že zamítl žalobu, pokud uplatňovala oddělný nárok na jmění rezervního fondu spolku; jinak odvolání nevyhověl a uvedl v tomto směru v d ů v o d e c h: Prováděje odvolací důvod nesprávného posouzení právního zabývá se odvolatel nejprve otázkou, jakého druhu je právo, jehož se žalobce domáhá; zda je to nárok na oddělení nebo na vyloučení, či obyčejná pohledávka konkursní. Dospívá k názoru, že může jíti jen o obyčejnou konkursní pohledávku. Náзор ten je mylný. Skutkový i právní přednes žalující strany nepřipouští pochybností o tom, že se žalobce domáhá uznání (určení), že mu pro nároky uvedené v žalobě přísluší právo na oddělené uspokojení z určitých částí úpadcova majetku, z pensijního fondu, po případě též z fondu rezervního, jako ze zvláštních podstat a že jde tedy o nárok ve smyslu § 48 konk. řádu. Žalobce netvrdí, že pensijní fond není majetkem spolku, netvrdí ani, že pensijní fond je samostatnou právnickou osobou, nýbrž jen, že fond ten nepatří do všeobecné konkursní podstaty, nýbrž jest podstatou zvláštní. Mluví-li § 48 konk. řádu o »určitých věcech« úpadcových, je tím rozuměti věci v širším smyslu podle §§ 285 a násl. obč. zák., k nimž nepochybně patří i zvláštní fondy peněžního ústavu. Odvolatel vytýká dále, že, jde-li, jak míní první soud, o žalobu určovací, není tu podstatného předpokladu žaloby, právního zájmu na bezodkladném určení (§ 228 c. ř. s.). Žalobce prý měl žalovati o plnění. Proti tomu jest uvést toto: An správce konkursní podstaty popírá nárok žalobce na oddělené uspokojení žalobcových pensijních požitků ze zvláštních podstat, plyne již z povahy věci, že žalobce má právní zájem, by nárok ten byl co nejdříve a jednou pro vždy s právní mocí na jisto postaven, by nemusil snad při splatnosti jedné každé měsíční splátky pensijních požitků prokazovati tvrzené oddělné právo. Liché jsou i vývody, že ža-

lobní žádání a výrok rozsudečný jsou nejasné a že žalobní žádání jest nepřipustné proto, že výrok rozsudečný není vykonatelný. Rozsudek o ryze určovací žalobě není nikdy vykonatelný, neobsahuje odsouzení odpůrce k plnění nebo k opomenutí nebo k trpění, a přes to zákon žaloby takové výslovně připouští. Rozsudek takový je účastný právní moci a je proto mylný odvolatelův názor, že výrok rozsudečný jest pro právní vztahy stran bez významu. První soud uznal, že žalobci přísluší (pro jeho pensijního požitky) oddělný nárok na 43.436 Kč ze jmění pensijního fondu pokud se týče z rezervního fondu spolku. Odvolatel snaží se dovésti, že žalobci nepřislouší nárok ani ohledně pensijního ani ohledně rezervního fondu. V onom směru jest odvolání nedůvodné. Že jmění pensijního fondu jest pokládati za věc, za zvláštní podstatu ve smyslu § 48 (1) konk. řádu, bylo již uvedeno. Pokud se odvolatel dovolává ustanovení § 51 stanov, podle něhož pensijní nároky jest uhražovati jen z výtěžků pensijního fondu, jest poukázati k tomu, že ustanovení to jest všeobecné. Pro případ konkursu platí zvláštní ustanovení § 53 stanov, podle něhož pensijní fond jako takový tvoří při konkursu spolku součást jmění spolkového jen potud, pokud není vyčerpán pensijními nároky a závazky na něm váznoucími. Námitky, že (takové) jmění pensijního fondu smísením s ostatním jměním spolkovým přešlo podle § 371 obč. zák. do vlastnictví spolku, dále, že by jen pensijní fond mohl proti konkursní podstatě uplatňovati nároky, a to jen jako věřitel na vyplacení příslušné kvoty, po případě, že by žalobce mohl uplatňovati právo oddělné jen ohledně vkladní knížky, na niž pensijní fond je uložen, dále, že žalobce mohl by nárok svůj uplatňovati nejvýše jen ve lhůtách podle toho, jak jednotlivé požitky dospějí ke splatnosti, nejsou důvodné. Žalobce nežaluje o vydání hotových peněz z konkursní podstaty ani o vyplacení hotovosti, nýbrž domáhá se jen uznání (určení) nároku na oddělené uspokojení svých pensijních požitků ze zvláštních podstat; předeem ze jmění pensijního fondu, kteréžto jmění má podle stanov spolku zvláštní určení, má býti odděleně spravováno a odděleně uloženo. Změna těchto ustanovení mohla by podle § 55 stanov nastati jen se svolením zaměstnanců, kteří nabyli práv k pensijnímu fondu. Výtka, že je pochybené mluvit o jmění pensijního fondu, že může jíti jen o jmění žalované strany, je rovněž lichá. § 53 stanov má ustanovení o tom, jak je spravovati a uložiti »jmění pensijního fondu«. Z toho co uvedeno vyplývá, že bylo právem vyhověno žalobnímu žádání, pokud se domáhá určení nároku na oddělené uspokojení žalobcových pensijních požitků ze jmění pensijního fondu, a že rovněž správně bylo uznáno, že vzájemná pohledávka namítaná k započtení není důvodem po právu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

K dovolacímu důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. Že žaloba jest podle § 228 c. ř. s. přípustná a že žalobní prosba není neurčitá a nejasná, doličil správně již odvolací soud. Pokud jde o věc samu, domáhá se žalobce

i ve třetí stolici určení, že mu přísluší nárok na oddělené uspokojení jeho pensijních požitků z pensijního fondu spolku S., zapsané společenstvo s ručením neobmezeným (na dále zkráceně »spolek«) jako ze zvláštní podstaty; tento pensijní fond jest podle § 53 spolkových stanov takovou zvláštní podstatou. Že tento fond, pokud se týče toto spolkové jmění pod názvem pensijního fondu odděleně spravované, jest uložen na spořitelní knížku spolku, jest pro rozhodnutí rozepře právě tak bezvýznamné, jako skutečnost dovoláním tvrzená, že vklad činí jen 35.831 Kč, méně než kapitalisovaný žalobcův nárok. Pensijní fond byl a jest jměním spolkovým, a uložením na knížku spolku byla tato část spolkového jmění jen zjevně oddělena od ostatního jeho jmění. Nedo- statečná výše vkladu bude míti jen v zápětí, že žalobcovy pensijní po- žitky z pensijního fondu nedosáhnou plného krytí, ale s podstatou ža- lobcova práva na oddělené uspokojení z určité části spolkového jmění, pokud se týče z pensijního fondu to nemá co činiti. Nepostačí-li tento fond, uspokojí se žalobce z něho, pokud na to stačí, ale to podle § 48 (1) konk. ř. ř. z. čís. 337/1914 s vyloučením konkursních věřitelů. Zvlášť lichý jest při tom poukaz na § 371 obč. zák., ano nejde o žalobu vlast- nickou, nýbrž o žalobu o určení žalobcova práva na oddělené uspokojení z určité části spolkového jmění jako ze zvláštní podstaty. Dovolání ne- právem odkazuje k § 14 (2) konk. ř. čís. 337/1914, neboť nejde o po- hledávky neurčité nebo nedospělé, nýbrž o nárok na zaplacení ročních důchodů, jež podle § 15 (2) konk. ř., ř. z. čís. 337/1914 mají býti uplatňovány podle své odhadní hodnoty v době prohlášení konkursu, jakž se i stalo. Ale dovolání ani jinak není v právu. Z toho, že správní výbor povolil v zasedání ze dne 25. února 1922 drahotní přídavek a že při pozdějších valných hromadách tento přídavek při zkoumání bilancí nikdy nebyl pozastaven, usoudily nižší soudy právem, že usnesení správ- ního výboru bylo valnou hromadou schváleno, při čemž na tom nezá- leží, že se tak nestalo výslovně (§ 863 obč. zák.), a to nejen pro rok 1922, nýbrž i pro budoucnost. Z toho plyne, že tento drahotní přídavek ani po roce 1922 nebyl vyplácen omylem, a jest tudíž opodstatněn nejen žalobcův nárok na přídavek i do budoucnosti, nýbrž jest i zřejmé, že pohledávka namítaná započtením není po právu, z čeho vyplývá, že napadený rozsudek úplně vyhovuje zákonu.

Čís. 11132.

Přikázání zažalované pohledávky k vybrání z a s p o r u nemá vliv na žalobcovo oprávnění k žalobě. Předpisu třetího odstavce § 294 ex. ř., vy- lučujícímu odsouzení žalovaného k zaplacení zažalované pohledávky žalobci, vyhoví se výrokem soudu, že se nemá platiti bezprostředně žalobci, nýbrž složití na soudě (§ 307 ex. ř. a § 1425 obč. zák.). Ne- vadí, že žalobce nepřizpůsobil žalobní prosbu změněnému stavu věci.

(Rozh. ze dne 31. října 1931, R II 322/31.)